

Ստորև թարգմանաբար ներկայացվող հոդվածը հակիրք տարբերակն է ինտերնետային ցանցով ստացված Բեռնար Վասերստայնի ընդարձակ հոդվածի,որտեղ հեղինակն ամուրադապնում է կօվախննոր դարձած Երուսաղեմի խնդրին,որն այս օրերին կրկին տագնադաշտահարույց հարց է դարձել բաղադրության դասմաւատական ծրագրի դասճառով.որը ստանանում է մեկուսացնել նաև դատիարքությունն ու հայկական քաղաքասր:

ԽՄՐԱՅԵԼԱ-ՊԱՂԵՍԻՆՅԱՆ հակա-
մարտուրյան լուծման բանակցու-
թյունների գագարնակեցը դեմք է
հանդիսանար Երուսաղեմի ուժը՝
համաձայնուրյան հանգելը։ Սա-
կայն 2000 թվի ամռանը Քեմփ

Ծախ շահագործվել է աշխարհիկ նոյատակների եւ խաղաթական փառասիրությունների համար:

Թիստոնյաների համար Մրու-
բյունն առնվում է Փրկչի կյանքի,
խաչելության եւ հարության հետ-
և Ետագայում այդ տեսակեցը տա-
րածվեց Կոնստանդին կայսեր
(324-337 թթ.) ժաղամական հաղ-
թանակների հետեւանով։ Խաչե-
լության եւ հարության վայրերի
հակուրյունը հաստատելու նողա-
ւակով Երա մոր՝ Եղիշնեի հայսնի
այցելությունը Երուսաղեմ ցջա-
լարձային դարձավ ժաղամի դաս-

յում գտնվող Արդուլլահի թիս է՝ Զուրայր Խալիֆի հետ, կառուցել է Երուսաղեմի ամենատակորհի կրօնական հոււշահամալիրը՝ «Ժայռի գմբերը», որը մասունքների տաղանակ-դամբարան է։ Ըստ Ուիչարդ Էրինզիառուզենի, «Դա իրենական եւ Իրիսոնեական կրոնների հանդեղ մահմեդական կրոնի տարած հաղթանակը բնուրագող» կորող է, իսկ արեւելագետ գզնագ Գոլցիիերի կարծիքով, դրա կառուցումը նոյատակ էր հետաղնում ուխտագնացության «առեւտուրը» Մելլայից փոխադրել Երու-

բնակչության 10 տոկոսը եւ հիմնականում ակտիվ մաշվորական կյանք են վարել ոչ թե Երուսաղեմում, այլ Սա Ֆեդոր: Մինչեւ 18-րդ դարի վերջերը հրեա ամուրիներին եւ 60-ից ցածր տարիք ունեցողներին արգելված է եղել (Սամբուլի հրեական կոմիտեի կողմից) առել Երուսաղեմում: Վախենալով, որ չեն կարող դահել-դահողանել համայնքը, Երանք այդոիսով սահմանափակել են բնակչության աճը:

Երուսաղեմում հրեական համայնքի առաջին արձանագրությունները դատկանում են 18-րդ

ηωρήն: Գուղայականությունը
տարբերակում է 2 երուսաղեմ. Երկ-
նային (Երուսալայիս ժել մալահ)
եւ Երկրային (Երուսալայիս ժել
մաքա): Քաղաքում հրեական գե-
րիշխանություն սահմանելու
նորակներ չեն հետապնդվել:

ՊԱՏՄՎԱՆ ԱԿԵՐՎ

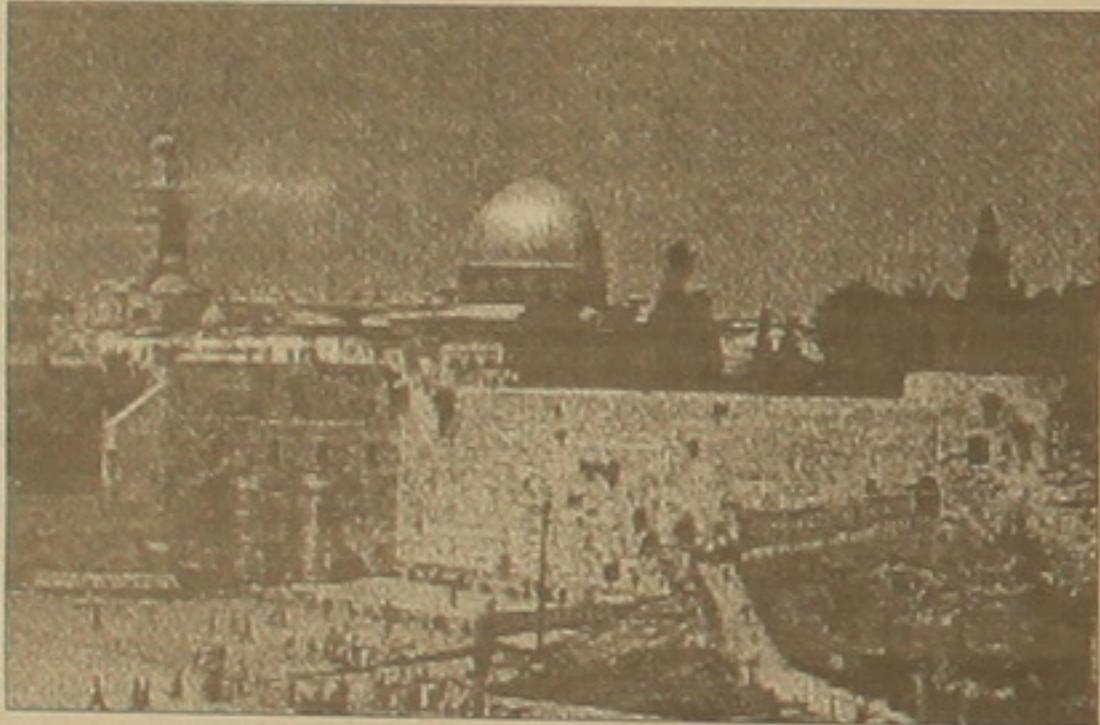
ԵՐՆԱԿԱՆԻՒՄ ՔԱՂՈՒԿԻ

Նեյվիդում արձանագրված ծախողութիւնը հետո սկիզբ դրվեց Մինի-դատավագնական գործողությունների մի նոր շրջանի: Անիրական մարտավարությունների միջոցով երկու կողմերն էլ հետաղնդում են անկենսագործելի նորատակներ: Պաղեստինցիները մտածում են, որ քոնություններին վերադառնալով կարողանան խորացնել խզումը ինչպես Խորայելի ներտում, այնպես էլ Խորայել-ԱՄՆ հարաբերություններում: Բայց Խորայելցիներն այսօր, ավելի բան երբեմ, միասնական են իրենց դիրքորոշման մեջ եւ գիշումների գնալու եհուդա Բարափի անցյալ տարվա հետանկարն առավել անհետանկարային է դարձել: Շարունի կառավարությունը, մյուս կողմից, հույս ուներ հետորական եւ ուազմական միջոցով վերջ տալ իննասույանական գործողություններին եւ ծնեել ղաղեստինցիներին: Սա էլ չարդարացրեց իրեն: Բայց երկու կողմերն էլ չեն կարողանում իրաժարվել քանակցություններից, իմանալով իանդերձ, որ անհույս է շարունակել նույն ծեւով:

Երուսաղեմը մնում է հակամարտության ինչողես տարածվային, այնողև էլ խորհրդանշական «եռությունը»: Միացյալ Երուսաղեմին ժիրելու իւրայելցիների ղահանջը կարող է արդարացված լինել կամ չլինել: Սակայն դա միանգամայն անհրականանալի երազանք է: Երուսաղեմը բաժանված խաղալ է եղել եւ է: Միավորմանն ուղղված իւրայելի 30-ամյա ջաները սոսկ ավելի են խորացրել խաղաի բաժանվածությունը: Դեռաներն ու արաբները բնակվում են խաղաի տարբեր մասերում, խոսում են տարբեր լեզուներով, հաճախում են տարբեր դպրոցներ, կարդում են տարբեր քերբեր, դիտում տարբեր հեռուստածրագրեր, ծափահարում տարբեր ֆութբոլային թիմերի եւ ապրում միանգամայն տարբեր կյաներ: Իւրայելցիներից շատերը ուն չեն դրել արարական բաղամասեր: Արաբներն էլ իրենց հերքին, իչ բացառությամբ, իրեալամբ ու

Դէ բացառությամբ, իրավաս քաղամասերում լինում են բացառադիմ սինարարական իրադարակեներում կամ ճաշարաններում՝ մատուցող աշխատելու նոյառակով։ Երուսաղեմում արաքներն ու իրենց սոցիալապես առավել իիչ են շփում, բան աղարտելիի ժամանակաշրջանի Յոհաննեսքուրգի սեւամորքներն ու սոյիտակամորքները։ Սիօդքնիկական ամուսնությունները՝ օրինական տեսակետից դժվար իրազորժելի, իսկ սոցիալական տեսակետից տարու համարվող երեւույթ են։ Իսկ ամենազլիսավոր երկու կողմերն ունեն միմյանցից վախենալու իրենց յուրահատուկ մտածելակերտ։

Ի Տարբերություն այլ Խաղաֆների, որոնք ժամանակի ընթացքում «միավորվել» են, Երևանադեմը մնացել է «մշակութային խօսնկար» Ներկայացնող մի Խաղաֆ, որովհետեւ առաջին հերթին սուրբ Խաղաֆ է եղել, ինչողեւ հուղայականության, այնոցեւ էլ մահմեդականության եւ քրիստոնեության հետարգների համար. Սակայն Խաղաֆի այդ սրբությունը շատ հա-

այնտեղ: Կառլոս Մեծն ու Երա որդին՝ Լուին, Երուսաղեմում մի շարժ Իհուսոնեական հաստառություններ են կառուցել, որոնք հետագայում հակամարտություններ են առաջացրել: Կրթեց առավել բորբոքվել են համարդես ուխտազնացության եւ տոնական օրերի աղիքներով: 938 թվին, Ծաղկազարդի օրը Իհուսոնյաների շարասյունը հարձակման է Ենթարկվել, եւ Սբ. Դարության տաճարը հրկիզվել է: Վերջինս դարձյալ ավերվել է խելազարդ խալիֆ էլ Ջահիմի հրամանով 1009 թվի սեպտեմբերի 28-ին: Ի դատասիսան՝ մահմեդականների եւ հրեաների դեմ սարսափն ուժեղացել է խաչակրաց արշավանքների վերջավորությամբ, երբ 1099-ին Իհուսոնյաները տիրացել են Երուսաղեմին եւ դարձել Երուսաղեմի քաջազնորդության մայրաքաղաք: Սահմեդականներին ու հրեաներին դուրս են բեր Խաղաֆից, որտեղ Երանց մզկիրներն ու սինագոնները դարձել են հարձակման թիրախ: Ուղղափառ դատիարքին ուղարկել են Կոստանդնուպոլիս: Փոխարենը Յոսվի կարողիկներն ստանձնել են սրբավայրերի տիրության իրավունքը:

Երբ 1244-ին մահմեդականները Վերսին են տիրացել Երուսաղեմին, Իհուսոնյաները ստիպված են եղել Երկրայինից Երկնային իմաստ ու նշանակություն տալ Երուսաղեմին:

Սահմեղականների համար բաղադրի «սրությունը» ծագում է «Ել Սասչիդ Ել Արսա»՝ հեռավոր մզկիրի գոյությամբ, որտեղ, ըստ Պուրանի, մարգարեն իջեւանել է Սելլայից ուղեւորվելիս: Այդտեղից նա յորերորդ երկինք է համբարձվել: Սահմեղական ավանդության մեջ կա նաև այն համոզմունքը, որ Սելլայից առաջ՝ նախան 624 թիվը, երուսաղեմն եր գլխավոր աղոթաՎայրը: Սակայն իսլամական երկրորդ դարաւորանի տարիներին (մ.թ. 719-816 թթ.) արդեն ընդունված եր սրությունը վերագրել բոլոր երեք խաղաֆներին՝ Սելլային, Սեղինային և երուսաղեմին: Տարածայնություններն ու գերիշխանության ճգումները, սակայն, չեն դադարել: Դարցը հատկապես սրբել է, եթիւ Արդել Սալիի թեն Սարկան (685-705) խալիֆը, որը տարածայնություններ ուներ Աթեն-

մի «սրբությունն»՝ ահարեկելու իր քննամիներին: Տասներկուերրոդ դարի ավարտին՝ 1187-ի հոկտեմբերին նրա տարած հաղթանակը մեծ ոգեւորություն է առաջացրել մահմեդականների շրջանում: Նրանի սկսել են Վերահաստատվել այն- տեղ: Ոիչարդ Ա-ին գրած նամակում (1191 թ.) Սալիհեդդինը նետել է, որ նույնիսկ եթե ինքը կամենա զիջել այդ ժաղաքը, դա հնարավոր չի լինի, ժանի որ մահմեդականների առաջ «նա չի էլ համարձակվի այդ մասին անգամ խոսք բացել»: Այս խոսքերը Յասեր Արաֆարը կրկնել է 2000 թվականին հետ գրուցելիս:

Երուսաղեմը հետազոյում վերա-
դարձվել է Իրիսոնյաներին Յաֆա-
յի ղայթանագրով (1229 թ.), համա-
ծայն որի Ֆրիդրիխ II-ին է հանձն-
վել Բերդեհեմ եւ Նազարեթ քաղաք-
ների հետ: 1244-ին դարձյալ բոնկ-
վել են Կոփվեներ քարար նվաճողնե-
րի հարձակումների հետևանով եւ
նիայն 1260 թվին կարգուկանոն է
հաստավել Եգիպտոսի մամլութե-
րի Տիրապետության օրով: Այս ցըա-
նում է, որ քաղաքը չորս հիմնական
մասերի է բաժանվել. Իրիսոնեա-
կան (հյուսիս-արեւմյան), մահմե-
դական (Դարամ էլ Շարիֆի հյուսի-
սի եւ արեւմյան ցըանները),
հրեական (արեւմյան ղատի հարա-
վային ցըանը) եւ հայկական (Սր.
Դակոր մայր տաճարի հարավ-ա-
րեւմյան ցըանը): Օսմանյան
բուրգերի Տիրապետության տակ,
չորս դար շարունակ մահմեդական
կառույցներն զգալիորեն ավելացել
են: Բայց դրանք չեն խոչընդոտել
Իրիսոնեական եւ հրեական հա-
մայնքների բազմանալուն: Այդ Տի-
րապետության Վերջին ցըանում
հրեաները կազմել են բնակչության
մեծամասնությունը: Ըստ ղատմա-
կան Տվյալների, հօնմեական եւ
բյուզանդական Տիրապետություն-
ների ժամանակ հրեաներին լի բույ-
լատրվել աղբել Երուսաղեմում:
Երկրորդից մինչեւ յորեռորդ դարե-
րի ընթացքում հրեական համայնք-
ներ չեն գործել այդ բաղադրություն-
ներին դուրս են բեկ 1099-ին,
երբ խաչակրաները նվաճել են Խա-
ղաքը: Միայն մամլութերի օրով
նրանք սկսել են վերադասնալ:
Թուրքերի գալով (1516 թ.) նրանց
վիճակն առավել կայունացել է:

Քսաներորդ դարի առաջին կեսին
գրականության մեջ նույնիսկ ք-
նամական խոսքեր են հնչել Երու-
սաղեմի հասցեին: Յուսեֆ Դաիմ
Բրենետը, Խարան Ալբերմանը, Ավ-
րահամ Շլունսկին, եւ ուրիշներ
բացասական ծեւով են դատկերել
Երուսաղեմը: Սա հրեական ավան-
դապատճենության դեմ ուղղված
սիոնիստական «հեղափոխու-
թյան» գուցե մեկ հոսանքն էր
Միայն, սակայն դա բավական
ազդեցիկ էր եւ հնչեղ:

Միասնական երուսաղեմի Վրա հրեական գերիշխանություն սահմանելը սիոնիստների նղատակը դարձել է 1967-ից: Նույնիսկ ազգայնամոլ Վլադիմիր Յարոնինսկին է կողմնակից եղել սուրբ բաղադրիչացամբանին՝ 1926 թվականին:

Եղեռնի 87-ամյակը
ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի
ժեսում

Ամերիկայի հայկական ազգային
կոմիտեի (Դայ դատի հանձնախումբ)
կազմակերպությամբ այս տարվա
առջիլի 17-ին ութերորդ անգամն ա-
նընդմեջ Կաչինգտոնում ԱՄՆ-ի
Կոնգրեսի Ռեյքըն ժենի ուսկյա
դահլիճում տեղի է ունենալու Դայոց
ցեղասղանության 87-րդ ամյակին
նվիրված միջոցառում, որին մաս-
նակցելու են նաև Կոնգրեսի ան-
դամները: Օրվա գլխավոր հյուտերից
են լինելու սենատոր Ջեկ Ռիդը եւ
Մ. Խահանգների ներկայացուցիչը
Զիմ Մեգավենը, առաջինը՝ դեմոկ-
րաս Ոոդ Այլենդից, իսկ երկրորդը՝ դե-
մոկրաս Մասաչուսեթսից: Երկուսն էլ
հետեւողականորեն դաշտամնել են
ամերիկահայերի շահերը ընդհան-
րաղես եւ Դայոց ցեղասղանության
ճանաչման նախաձեռնությունները
մասնավորապես: Դյոււերի շարում
են լինելու նաև դիվանագիտական
կորուսի եւ մարդու իրավումների
հարցերով գրադվոր կազմակերպու-
թյունների ներկայացուցիչներ, ինչ-
դես նաև եղենից մազաղութ վե-
րապրոցետ:

Համակարգչային ցանցով ստացված վերոհիշյալ տեղեկատվությունը հիշեցնում է, որ անցյալ տարվա միջոցառմանը ներկա են գտնվել Ուրբեր Դուլզը, Պոլ Սարբանեսը, Ֆրենկ Փալոնը, Բեն Գիլմանը, Չոզեֆ Կրոուլին, Պատրիկ Ջենեդին, Ադամ Շիփը և Յայ դասի կողմնակից մի շարք այլ սենատորներ ու կառավարական հանձնախմբերի ներկայացուցիչներ:

Լոնդոնյան բանավեճ
հայ-բուրժական
հարաբերությունների
մասին

Հայ-քուրիվական հարաբերությունների աղագան բննարկվելու է առաջիկա կիրակի՝ փետրվարի 3-ին, Հայաստանում (Լոնդոն) կայանալիք բանավեճի ընթացքում, որին մասնակցելու են Ստոկհոլմից Նիկոլաս Դավթյանն ու Պրինստոնից (Նյու Ջերսի) Վինսենտ Լիման։ Առաջինը խոսելու է «Քաղաքականությունը եւ քուրիվական հարաբերությունների աղագան», իսկ երկրորդը՝ «Հայ-քուրիվական հարաբերությունների աղագան գիտական տասնկյունից» թեմաների շուրջ։

Դավթյանը Եվրոպայի հայկական ասոցիացիաների ֆորումի վարչության անդամ է եւ Եվրամիության հետ կառի ու լրատվության նրա գրասենյակի տնօրենը: Նախկինում ղեկավարել է «Գլոուք Յուրոյ» խորհրդարանական կազմակերպությունը եւ «Բնիկ ժողովուրդ»-ների հետ Եվրոպական դաշնություն» ընկերությունը: Ունի միջազգային հարաբերությունների գծով մագիստրոսի ասիդան Պրինստոն համալսարանից:

Լիման «Կոմիտաս» ինստիտուտի տնօրենն է եւ «Դայլկական ֆորում» դարբերականի խմբագիր:

Բանավեճը հովանավորում են «Կոմիտաս» ինստիտուտը, Յայկական տեղեկավության եւ խորհրդի կենտրոնը եւ Յայկական ցեղաստանը:

դանության ճանաչման կոմիտեն։
Ըստ համակարգչային ցանցով
ստացված լրատվության վերջին ը-
ջանում կառավարությունների կող-
մից Դայոց ցեղաստանության ճա-
նաչման փաստերը, Եվրամիության
հետ Թուրքիայի եւ Դայաստանի
սերտ հարաբերությունների նշակու-
մը, ինչպես նաև «Դայ-Թուրքական
հաւաքեցման հանձնախմբի» հայ-
նությունն ու Փլուզումը նոր մար-
տահրավերներ եւ հնարավորություն-
ներ են բացում հայերի առօտե։ Այդ
հարցերը կը նարկվեն վերոհիշյալ
բանավեճի ժամանակ, որն էլ, ինա-
ռում է այս

ՀԵռուսացարել

Ց1 հունիսը, հինգշաբթիք

- 9.00 Հայլուր
- 9.20 Գ/ֆ «Ժյուլը եւ Զիմը»
- 11.00 Հեռուսաբերիալ «Մերի թագուհին»
- 11.50 Կանանց հեռուսակումը
- 13.00 Հայլուր
- 13.20 Պարի հրավեր
- 17.00 Հայլուր
- 17.20 «Մերեկ»
- 18.00 Հեռուսաբերիալ «Մերի թագուհին»
- 19.00 Երեկոյան Երեւան
- 19.20 «Բարի ակնքար»
- 20.05 Առօդության աշխարհ
- 20.35 Տուն-տունիկ
- 21.00 Հայլուր
- 22.00 Բոհեմ
- 22.35 Հայեր
- 23.00 Ուրիշկոն+
- 00.00 Հայլուր
- 00.20 Գ/ֆ «Գիշերային ծանրոց»
- Ընդմիջնամբ՝
- 1.00 Հայլուր (ռուսերեն)
- 1.05 Հայլուր (անգլերեն)

- 9.00 Հայլուր
- 9.50 «Շողակաբ-2000» հեռուսափառատնն
- 10.40 Պարի հրավեր
- 11.20 Գ/ֆ «Ժյուլը եւ Զիմը»
- 13.00 Հայլուր
- 13.20 Փաստագրական սերիալ
- 17.00 Հայլուր
- 17.20 «Մերեկ»
- 18.00 Փաստագրական սերիալ
- 19.00 Երեկոյան Երեւան
- 19.15 Ծիծաղի տուն
- 20.05 Առօդության աշխարհ
- 20.35 Տուն-տունիկ
- 21.00 Հայլուր
- 22.00 Բոհեմ
- 22.35 Հայեր
- 23.00 Ուրիշկոն+
- 00.00 Հայլուր
- 00.20 Գ/ֆ «Գիշերային ծանրոց»
- Ընդմիջնամբ՝
- 1.00 Հայլուր (ռուսերեն)
- 1.05 Հայլուր (անգլերեն)

- 9.00 15.00, 18.00, 20.30, 00.00, 02.00 ժամը
- 08.30, 21.00 CNN
- 09.00 Ս.Լ «Միր հավատարմություն»
- 10.00, 15.30 Մոլտֆիլմ
- 11.00 ժամագիծ
- 11.25, 19.45 Ինչպէ՞ս ես, բարեկամ
- 11.40, 20.00 Ավտորահ-2000
- 12.00, 18.35 Ս.Լ «Ընտանեկան կատեր»
- 13.00, 21.30 Բլից
- 13.25 Գ/ֆ «Չոլովիճներից ջունգի»
- 16.00 Կոմյուտեր ժամ
- 16.30 Գ/ֆ «Ակադեմիա Ռազմոր»
- 22.00 Ջոր լայն
- 22.40 Համերգային ծրագիր
- 23.00 Հանդիլուս հոգեթերապետի հետ
- 00.15 Գ/ֆ «Ժամադրություն կուրուրեն»
- 02.30 Գիշերային կինոսրահ «Ամեն ինչ փոխադարձ է»

- 19.00 Մոլտֆիլմ
- 19.50 Բախտացույց
- 20.00 Գ/ֆ «Բենի Ջիլ»
- 22.00 Բախտացույց
- 22.05 Երգում է Անահիտ Արգարյանը
- 00.00 Գ/ֆ «Ամադեուս»

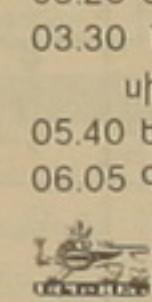

- 07.35, 18.30, 01.15 «Ա+ ֆուրուլ»
- 07.45, 09.45, 11.45, 13.45, 15.45, 17.45, 19.45, 23.45 «Այր-Ֆե»
- 08.00, 12.00, 13.30, 16.55 «Այր-Ֆե-սեղեկառու»
- 08.05, 18.05 Ս.Ս «Սեյլըմունը մարտնչում է»
- 08.30 Տեսարանային ֆիլմ «Աֆրիկայի դիմանկար»
- 08.45, 18.45, 20.45, 22.45, 00.45 «Այր-Ֆե+»
- 08.55, 16.00 Ս.Լ «Ամմոռանալին»
- 10.00 «Զազ-թայմ»
- 10.30 Մոլտֆիլմ «Մկների ժողովը»
- 10.45, 16.45 «Տոյյան Տաղան»
- 11.00, 20.00 Ս.Լ «Իմ բոլոր զավակները»
- 12.05, 18.50 Ս.Լ «Ամոռողաբարե»
- 12.30 «Ովելդանս» խմբի համերգը
- 12.40, 20.55 Ս.Լ «Բարձր մակաղակի հավակնող խուզակուները»
- 13.35 Երգում է Ոհիի Մարտինը
- 13.55 Հայկական կինո. «Նվազախմբի դղաները»
- 15.15 Նվազում է Կառլոս Սանտանան
- 15.30 Մոլտֆիլմ
- 17.00 Նվազում է Երիկ Քլեփթընը
- 17.10 «Ավելիս»
- 18.00, 19.55, 20.50, 23.05 «Այր-Ֆե-բիզնես»

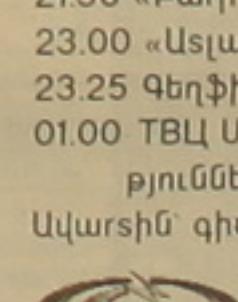
- 19.00 «Ականվոր ռուսական» (08.30, 09.30 Լրաբեր)
- 10.00 Ս.Լ «Բժիշկ Մարքան եւ նրա հիվանդները»
- 10.50 Երիտասարդական ծրագիր «Նենա»
- 11.20 Երկխոսություն. Ծվեցարիա-Հայաստան
- 11.50 Գ/ֆ «Առանց դեմի»
- 17.00 Մոլտֆիլմ
- 17.20 «Լեզուների համաստեղություն» (անգլերեն)
- 17.35 «Չեղնահարկ»
- 18.00 Ս.Լ «Բժիշկ Մարքան եւ նրա

- 19.15 «Դեմի». լրագրողական հետամնություն
- 20.45 Հեռուսակատարուց
- 22.55 Հեռուսաբանավեճ. Եվրոպական միավորման հեռանկարներ
- 22.00 Հայոց տուն
- 22.30 «Կեռնումներ»
- 23.15 «1-02»
- ԱՄՆ-ի Առություններ (ՄԻՒ)
- 24.00 Գ/ֆ «Ռազմական սուզուրդ»

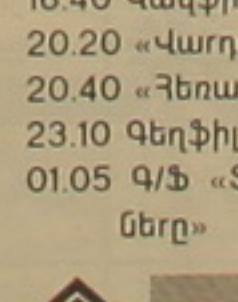

ԵՐԵՎԱՆ

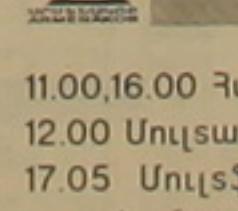
- 08.00, 15.00, 18.00, 20.30, 00.00, 02.00 ժամը
- 09.00 Ս.Լ «Միր հավատարմություն»
- 10.00, 15.30 Մոլտֆիլմ
- 11.00 Ժնջում է Երևանի Բեյսին
- 12.00, 18.35 Ս.Լ «Ընտանեկան կատեր»
- 13.00, 21.30 Բլից
- 13.25 Գ/ֆ «Չոլովիճներից ջունգի»
- 16.00 Կոմյուտեր ժամ
- 16.30 Գ/ֆ «Ակադեմիա Ռազմոր»
- 22.00 Ջոր լայն
- 22.40 Համերգային ծրագիր
- 23.00 Հանդիլուս հոգեթերապետի հետ
- 00.15 Գ/ֆ «Ժամադրություն կուրուրեն»
- 02.30 Գիշերային կինոսրահ «Ամեն ինչ փոխադարձ է»

- 14.30 Մոլտֆիլմ
- 15.15 ՏՎԱ Սովորված «Տեսուչ Կեսետը»
- 16.20 Կավֆիլմ
- 17.00 «Տառերի մոլորակ»
- 17.25 2 PR զվարճալի ռուու ծրագիր
- 18.30 Ակենը ժամ
- 19.30 «Բուրգ»
- 19.55 «Երկիր Նաիրի»
- 20.20 «Սամոն Երևոն»
- 21.00 «Անուս լինի»
- 21.30 «Բարի Երևոն, Երեւան»
- 23.00 «Ալշամիդա»
- 23.25 Գեղֆիլմ
- 01.00 ՏՎԱ Սովորված «Երաղածություններ»
- Ավարտին գիշերային կինոսրահ

- 08.00, 16.00 Համերգ
- 08.40, 21.25 Ս.Ս «Միմիստներ»
- 08.55, 14.35, 22.40 Պատահական վկա
- 09.20, 18.15 Ս.Լ «Լողափ»
- 10.05, 21.45 «Նոստաշիդ»
- 10.15, 17.35 Սամկական սերիալ «Սարսուռ»
- 10.35 «Օյային հյուր»
- 10.50, 17.10 Մոլտսերիալ «Իմ Սեն»
- 11.10, 19.10 Ս.Լ «Սատանայի ճուտը»
- 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00 «Քորիզոն»
- 12.10 Կավֆիլմ
- 12.35 Գեղֆիլմ
- 14.10 «1/52»
- 15.15 Ս.Լ «Գաղտնի գործակալը»
- 16.20 Սամկական սերիալ «Խորհրդավոր աստեսները»
- 16.40 Կավֆիլմ
- 20.20 «Կարդանիկն ու Սարգոն»
- 20.40 «Քեռանկար»
- 23.10 Գեղֆիլմ (DVD)
- 01.05 Գ/ֆ «Տիկինի խաղացնողները»

- 11.00, 16.00 Համերգային ծրագիր
- 12.00 Մոլտաշխարի
- 17.05 Մոլտֆիլմներ փոթրիկների համար
- 18.15 Գ/ֆ «Պոլի»
- 19.45 Երաժշական միջնարար
- 20.00 Եւուն Ամանիկյանի մարզական ծրագիր թիմունություն
- կան ծրագիրը
- 20.30 «Իմ ռակուր»
- 21.10 «Կենդանիների աշխարհ» հումուր
- 22.05 Գ/ֆ «Դամիդյան-Վայրը» փետրվարի 4-րդ մաս
- 23.20 Միջեւ Մերսին «Եւրի Համելուն. անարգանի եւ սիրու միջեւ» դրամայում
- 01.35 Երգում է Շիրլի Բեյսին
- 02.00 Հերի Բոլը «Նրա սուտը» ֆիլմում
- 03.20 Երգում է Մերայա Բերին
- 03.30 Նինա Ռոսը «Ուզմարի սիրեկանացները» ֆիլմում
- 05.40 Երգում է Ոոդ Սրուլարդը
- 06.05 Գ/ֆ «Ալառիկ Երեխա»

- կան ծրագիրը
- 20.30 «Իմ ռակուր»
- 21.10 «Կենդանիների աշխարհ» հումուր
- 22.05 Գ/ֆ «Դամիդյան-Վայրը» փետրվարի 4-րդ մաս
- 00.00 Գ/ֆ «Դիմանկարիչ» 1-ին մաս

ԱՎԵՏԻՒ

- 09.05, 20.30, 22.30 Բարի լուր
- 09.30, 19.30 Մոլտֆիլմ
- 09.50, 19.50 Արգախյան զողանցներ

- 10.00 Երաժշական ծրագիր
- 10.15, 20.45 Ո.Վ է թեզ կանչում
- 10.30 Մեր համերգասարահում
- 11.00 700 ակումբ
- 11.30 Կայծականացների ժամանակ
- 12.25, 15.40 Բարի ճանապարհ
- 12.45 Այս, ինչ տեսէ է
- 13.00 Սուլտսերիալ
- 13.30 Հրաշալի դասեր
- 13.50, 00.10 Միր հավատարմություն
- 14.40 Փառատների դափնեկիրներ
- 16.00 Ս.Ս «Լինում է, չի լինում մի փորսություն»
- 16.30 Պարզաբան երգ
- 17.00 ՔՊ ալիք
- 17.30 Գ/ֆ «Մուլտ լարիինթոս» 4-րդ սերիա
- 19.00 Սիասին
- 20.15 Երաժշական ծրագիր
- 21.00 Աս այն օրն է
- 23.35 Մարդը եւ ծովը

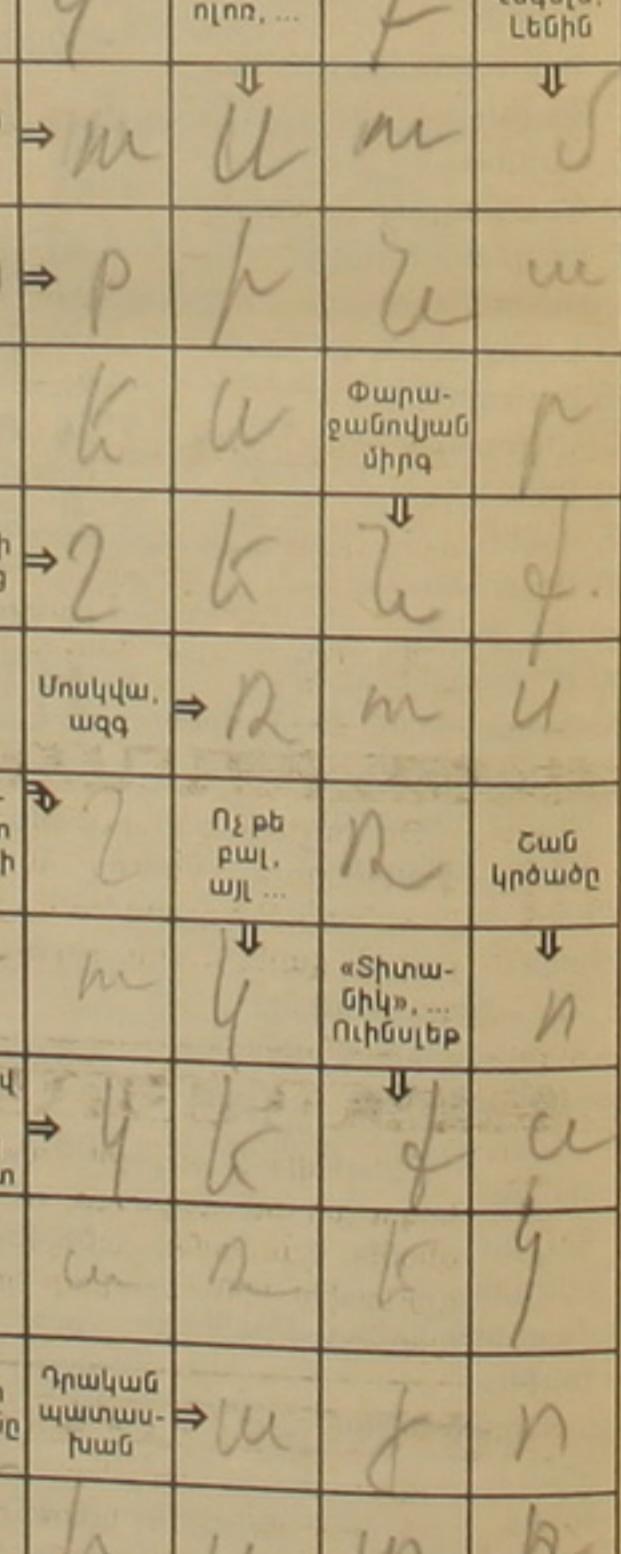
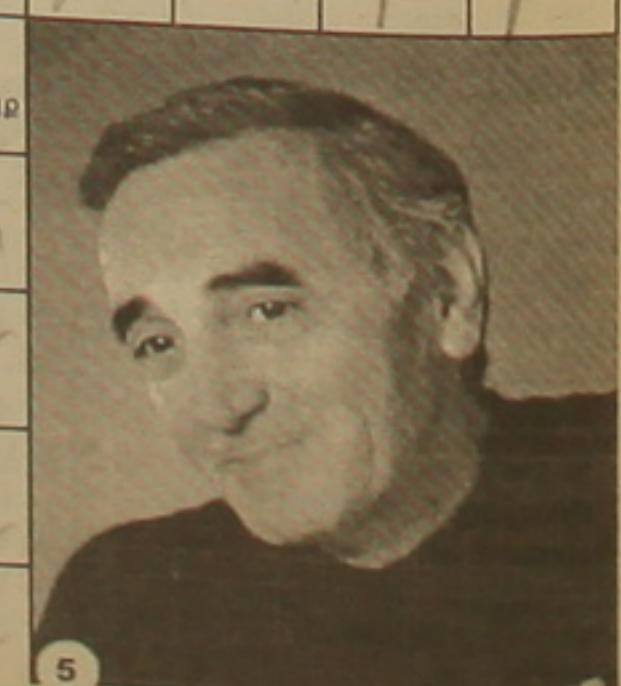
ՄԻՆԵՄԱՐԱ

- 00.30 «Արյունու հինգառաբիթ» մարտաֆիլմ
- 1.50 «ճանապարհ դեղի Արլինգ քրոն» թրիլեր
- 3.40 «Անձանոք մեր մեջ» թրիլեր
- 5.25 «Սուտանսները» (Փանտասիկական կանոն)
- 7.05 «Կախարդական լիճ» կոմեդիա
- 8.40 «Ինչո՞ւ է բանը, Դոկ» կոմեդիա
- 10.15 «Մահով նօվածը» մարտաֆիլմ
- 11.45 «Ալբելու իրավունք» մելոդրամա
- 13.25 «Օդային որսորդը» մարտաֆիլմ
- 14.55 «Անուս ընկույզ» արկածային
- 17.00 «Ուսեւ Երևան» կոմեդիա
- 18.25 «Ինչո՞ւ է աղմկում գետը»
- 19.55 «Անադեուս» դասմական

ԱԿԱԴԻՐԻ

Ո՞ր խաղում են «սպասում»		Վայրկանի վարսավատիկը	<i>p</i>	Վարսավիական «բահոն»		Վարսայի տափակ «կոլեգան»	<i>P</i>	Ար. ակր. . .	Հաստատ «Պետո» չէ
Avenue	Փերակի բնակիչ	<i>y</i>	Անտառամեջի «Օթելոն» (Փիլիմ)		հվան «Զարդուրելի»		ա հ կ 2		
Գովի «սեւամբը քարեկամբ»	Պոտղատու ծառերով հողամաս	<i>t</i>	Սարդու «Պայիտօրզանը»		Յոյի հերկած «քաժանմունք»	<i>2</i>	ա կ հ ն ս	Պարույր . . .	
5 Գերասիմի «տուղկը»	Դացահատիկ, աղաց	<i>w</i>	«Ղետեկ-տիվութի» Քրիստի		ա զ ւ ր և		Մշակույթի «գրեթե հոմանիշը»	ա	Բվերակության «փաստաբույր»
Քրասիրտ արարութակություն	Արբմի երազ	<i>s</i>	Արշավող իմբի հանգիստ	Հույնն է, հնչ արահետը	կանացի սիմետրիկ անուն	<i>g</i>	յ է ր կ կ	Փաթեավորած շնորհավորանք	ր գրական աշխատություն կամ . . .
3 Քրոսակախումք	Բուսական ծովան	<i>m</i>	Դամբոյի կյանքի ուղեկիցը	Համբու մանուն	Առարկան ավելի համառոտ	<i>ր</i>	սեղուկ-բուրդ Տուդրին	ս մ ե ր կ ա շ գ ո ր դ Մարկ ...	Խմբակային ընթացք
«Սօմալի թրումուլուրում» շուն			Տուֆաշատ ցրադարձ	Տուֆաշատ ցրադարձ		<i>h</i>	ս ա ր մ ա վ ա ր մ ա ն ք «ջինավարի»	հ գ	Ծաղի «ցողուն»
Օպերային «մետաստուրպյուն»			Պատերազմն զրաված գույք		Սծելի մորուք, ունելի . . .	<i>l</i>	մ ա զ ա յ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ		
Այս մենյակում ընում են	Նավի բօնած ուղղությունը		Թեյի եւ շաքարի «միջնորդ»	Հրանտ Սաբթևոյան, Բայայան		<i>h</i>	վ ա ր դ ո ւ ս տ ա ս տ ա ր ա կ ա	մ ա ր կ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ	
Օդային թռւավորում, դիմակ	Սաուզի հորմոն գոռողը		Դրամատա-մատի «կարճ»		Վարձու ապահովություն	<i>1</i>	ս ա ռ ո ւ յ ո ւ ս ո ւ դ ա ս տ ա ր ա կ ա	մ ա ր կ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ	Փարա-քանովան միրգ
Դանա-դրույան «նորությանիշը»			Ձինվորական նշան	Ջրագենի կրակոց	Խմելու պահանջ	<i>l</i>	ս ա մ ե ր կ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ	մ ա ր կ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ	
Տուլայի աղացած «ներողին»	Ձինված	<i>4</i>	Դացահատիկ լի հողամաս	Դրագենի կրակոց	<i>3</i>	Խմելու պահանջ	ս ա մ ե ր կ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ	մ ա ր կ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ	Օչ բերան, այլ . . .
Թեյլոր աւգուհու դիրում	Միջքային հերախոս		Բուսական «հացկույ»		Երգահան Բարաքանյան	<i>ր</i>	«Սիրում է, չի սիրում», ծաղիկ	կ ր ի չ յ մ	«Տիտանիկ», . . . Ուինսլեք
Սառս-նական գույզ	«Կրակո-գարան» գրոսայգում		Բանվորական խումբ	Սատիտի ջնջոց	Խոստ	<i>ա</i>	Որոշված վճար	մ ա ր կ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ	Չամիչով պուճուրիկ թիսկվիտ
4	Անահանական բանան, թոյ, եւ նիկոլաւի		Լավի հականիշը		Գերիշնան միապետ	<i>զ</i>	Սկսնակ ածան հավ	մ ա ր կ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ	Սիսիսի ամուսինը
5	Լեռնան ամենաբարձր մասը		Մրութին		Եկեղեցական «օժանելիք»	<i>5</i>	Եթերմ, դուդուոցք	մ ա ր կ ա ն կ ո կ ո ր դ ա ց ա վ	
6	Դնահան հովիկ		Հասարակական համայնք		Թթիլիսի, առուուր	<i>յ</i>			

զանազան

ԱՍՏՂԱ գուշակ 31 հունվար

ԽՈՅ

Վ Օր նյասավոր է ընտանեկան ներդաշնակ հարաբերությունների, ամուսնության, հիխանալու համար: Փոփոխությունների ծառումը կղայանավորի նոր ուղեւորության ծրագրումը կամ կիանցեցնի հետարի մարդու հետ ծանոթության:

ՑՈՒՆ

Զ Ընդհանուր առմամբ օր բարենպաս է: Դուք կինե՞ք գործունյա եւ եռանդուն: Հնարավոր է, որ կարղանար իրազո՞ւ ծեր մասհացումը կամ ինչ-որ ակնառու բան ստեղծել: Ծաղալառների հետ հարաբերությունները կինեն դրական եւ ցեր: Չարականները ծեր հաճախ կրողնեն:

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿԱՆԵՐ

Ռ Բարենպաս օր է խոռու գնումների, բնակարանի բարեկարգման համար: Ծարաբվա ընթացում ծեր եռանդուն գործունեությունը դրականութեն կանդրադառնա աշխատանի վերջնական արդյունների վրա:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ

Ե Օր կնօւնավորվի ուրախության, հանգստության զգացուներով: Կարող եք զգալ զարմանալի թեթևություն եւ ազատություն: Նախատեսված բոլոր հանդիպումների արդյունները հետազոյն կդառնան փրկարա խարիսխ: Դաշանաբար դրանք կիանցեցնեն ֆինանսական վիճակի բարեկաման:

ԱՌՅՈՒԾ

Ջ Օրն ավելի բան հարմա է ֆիզիկական բենվածությունների, ակտիվ հանգսի, մասնու որում գրոսներու, գնումներ կատարելու համար: Ձեր ֆինանսական վիճակը կարող է փոքր-ինչ բարեկամվել: Ավելորդ կասկածամությունը կարող է անձնական լյամուն համեցնել բյուրիմացությունների, ինչը կդժվարացնի եկող սարաբվա համար նախատեսված ծրագրերի հրականացումը:

ԿՈՒՅՆ

Ֆ Հնարավոր են անբարյացակամների խարդավանքներ, վեճեր, անցանկալի հանդիպումներ, որոնք կունենան ծանր հետեւանքներ: Անկնեկալ եւ չնախատեսված ծախսերը կանդրադառնան ընտանեկան բյուջեի վրա: Վաս նուան են կտրվածը կամ արյունը:

ԿՃԵՐ

Ո Օր նյասավոր է իննայացմանության, սեփական հայացների դաշտամության համար: Խորինու է տվյալ զգույց ինեւ հարաբերություններում: Օգակար է վերանայել սեփական բյուջեն: Տվյալ ժամանակահավածում դոր կկառողանար համբավի համենել եւ ծեր բերել վսահություն վաղվա օրվա հանդեմ: Իրացված ստեղծագործական դրոթքումը կարող է փոխի ծեր կյանքը, վեր բարձրացնել առօնական ունայնությունից:

ԿԱՐԻՃ

Ա Օրն աչի է ընկնում հուզական դորթքումով, մարմնական զայրակություններով: Հնարավոր է, որ բազմաթիվ բնայիններ հայտնեն ծեր զինուու: Բայց չենթարկվել լատրաններին, զգայական վայելիներին, որոնք կարող են տիա հետ բողնել ծեր կյանքում:

ԱՐԵԴՐԱՎՈՐ

Ճ Հնարավոր է, որ բոլոր ծրագրերն իրականություն դառնան, բայց հոգու խորում դժգոհություն կզզաք ծեզանից, ինչը կարող է հանգեցնել նյարդայնության եւ դրան ուղեկցող հիվանդությունների: Խուսափել հին սխալների կրկնությունից, եւ իրավիճակը կտրու կփոխվի:

ԱՅԵՐՁՅՈՒՐ

Կ Հնարավոր են փոքր հակամատություններ: Կասկածամությունը եւ նեղացուությունը կարող են վաս ծառայություն մատուցել: Զանցեն լինել առավել համբերատար եւ բարյացական: Կարող են ծագել լինիտներ, որոնց լուծնան համար կողահանցքնեն աւամանակ եւ ուժեր:

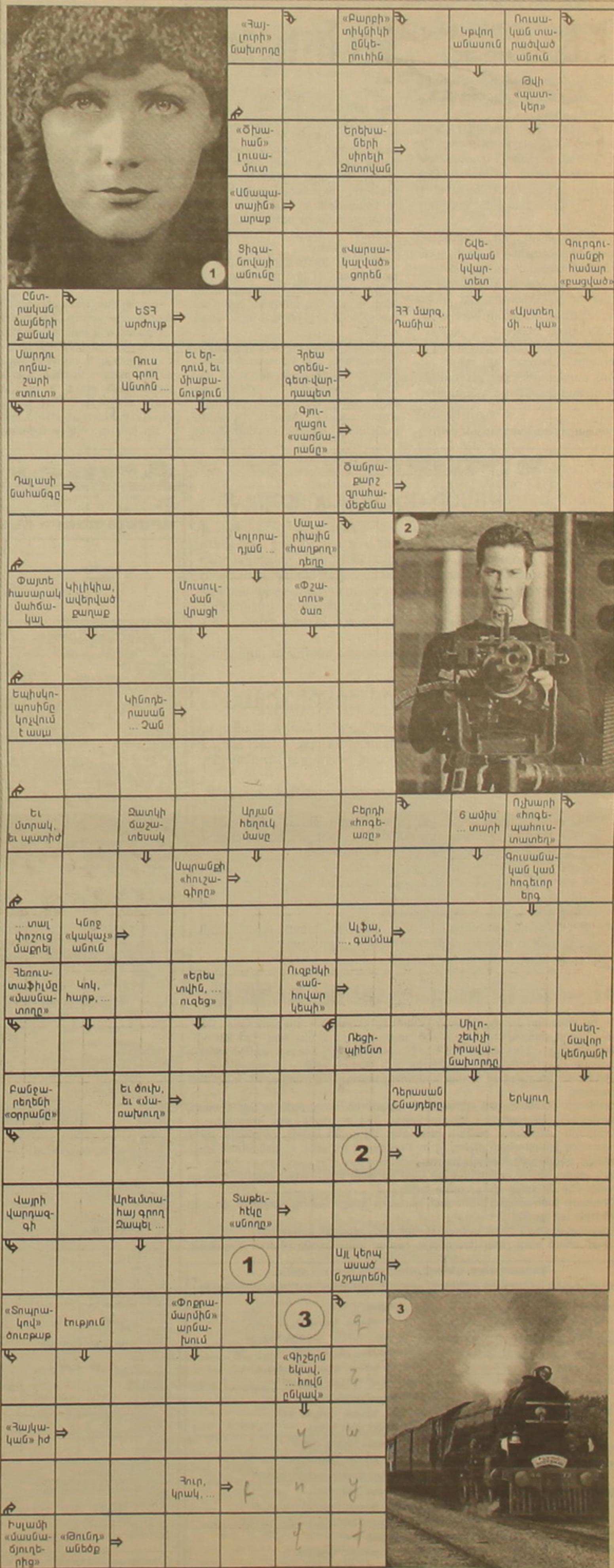
ԶՐԾՈՒ

Ջ Հավանաբար այսող հաջող կանցնեն հանդիպումներ, բանակցություններ, ուղեւորություններ, սփումներ, թեւե հակ կիմի սովորականից անհամեմա ավելի մեծ ջաներ գործադրել: Կարող է զգացվել ընկերների, ազգականների կամ ազդեցիկ մարդկան օգնության կարիիը:

ԶԿՆԵՐ

Ա Իրավիճակն ընտանիում կարգավորվու է, բայց տիա նսվածը կողահանցի որու ժամանակ, ժամի որ վիրավորանը միանգամից չի անհետանա: Հոգեհարազա մարդկան ընկերակցությունը թեւես ծեր օգնի ազատվել տիանություններից: Բացի դրանից, որ ծանությունները կարող են վերածել ընկերական հարաբերությունների:

«Հայ- տրի» հախորդը	«Բարի» տիկնիկի ընկերություն	Կրվող անասուն	Ուսա- կան տա- րածված անուն
«Ծխա- հան» լուսա- մուտ	Երեխա- ների սիրելի ջոտովան		Թվի «այստե- կեր»
«Անապա- տային» արար			
Ֆիզա- նովայի անունը	«Վարսա- կալված» ցորեն	Ըս- դական կվար- տես	Գուրգու- րանի համար բարված
Ըստ- րական ձայների քանակ		ՀՀ մարզ, Դամիա ...	«Այստե- կի կա»
Սարու ողնա- շարի «սուստ»	Երեխա- ներ սիրելի ջոտովան		
	Գյու- ղացու «սաման- ընը»		
Դաշասի նահանգը		Ծանրա- քարչ դրահա- մեթենա	
Փայտե հասարակ մահճա- կալ	Կոլորա- դյան ...	Սալա- րիային «հարորդ» դեմք	2
	Մուսուլ- ման վրացի	«Փա- տու» ծառ	
Եպիսկո- պոսինը կոչվու է ասպ	Կիհողե- րասան ... Չան		
Եւ մտրակ, եւ պատիժ	Զատկի ճաշա- տեսակ	Բերդի «հոգե- աօը»	6 ամիս- տարի ոշարի «հոգե- պահու- տատեղ»
	Սպարանց «հուշա- գիրը»		Գուսանա- կան կամ հոգենոր երգ
Կնոջ կակայ անուն		Ալֆա, զամնա	
Հեռուս- տաֆիյը «ասսա- տող»	«Երես տվին, ... ուզեց»	Ուզբեկի «ան- հովար կեան»	
		Ուզի- պիենտ	Մեղ- ծավոր կենանի
Բանքա- րեդնի «օրրանը»	Եւ ծովս, եւ «մա- սախուղ»	Ղերասան ընայերը	Երկուու
Վայրի վարդագ- գի	Արեմտա- հայ գրող Զապել	1	
«Տոպրա- կով» ծուորաք	«Փոքրա- մարդին» արն- ախուն	3	3
		«Գիշերն եկավ, ... հովն ընկավ»	
«Յայկա- կան» իծ		շ	շ
Խլամի «մասնա- ճյուղե- րից»	Հուր, կրակ, ...	ի	ի
	«Թումո» անունը	լ	լ

Սոազին անգամ 1973-ի մարտի 11-ին հածույթն ունեցաւ լսելու դոլսահայ երաժշտուիկ Սիրվարդ Գարամանուկի գործերից «Դունծի կը ժողվեմ» խմբերգը՝ Նյու Յորքի «Կոմիտաս» երգչախմբի կատարմամբ եւ տաղանդավոր երաժշտագետ ու դաշնակահար Շահան Արծունու ղեկավարությամբ։ Մի ժանի տարի առաջ հեղինակից ստացաւ «Նոր երգեր» հատորը, որով առիթ ունեցաւ մոտիկից ծանոքանալու նրա հետ եւ ուսումնասիրելու նրա գործերը։ Իսկ անցյալ ամիս, հուրախություն ինձ, ստացաւ նրա «Այրամար» կանտառային երաժշտագրությունն ու «Սիրվարդ Գարամանուկ» լազերային խտացյալ ծայնասկավառակը՝ CD-ն, որը հափետակությամբ լսեցի ծայրից ծայր, կարծես ներկա գտնվելի մի երաժշտահանդեսի, որն անսահման վայելվ կողածառեր ինձ։

Բազմավաստակ երածընուիու ընորհալի գրչից
ծորած 21 երգերը, ընորհիվ երեւանի դետական
կոնսերվատորիայի «Կոմիտաս» երգախմբի, օ-
դերային ստուդիայի սիմֆոնիկ նվազախմբի եւ
գեղարվեստական դեկավար ու գիշավոր դիրի-
ժոր Յովհաննես Միրզոյանի, Երևայացված են
լավագույն մեկնաբանություններով եւ կատարու-
մի մասնագիտական բարձր մակարդակով ու ո-
րակով: Խմբավարն է Նեկատ Միրաբյանը: Սե-
նակատարներն են Իրինա Զաքյանը, Ռութեն Խո-
րիջանյանը եւ Վահան Մակվեցյանը:

Երաժշտական հանճախմբերը՝ իրագործելով համայնքային կարեւոր երաժշտական միջոցառումներ։ Եղել է Կարազյոպյան որբանոցի տիկնանց հանճախմբի ատենադրեց։ Վազգեն Ա. կարողիկոսի կողմից արժանացել է հայրադեսական կոնդակի եւ Սր. Սահակ-Մեսրոպ տան-
ւանի։

Տեսական գործությունները կազմում են համապատասխան առաջարկելի դաշտեր:

Երածության մեջ հայկականություն կոչված երեւույթը հայ ժողովրդի դասմության ընթացքում տարբեր դրսեւրումներով է արտահայտված եւ ըստ այդմ էլ տարբեր հասկացողություններով ըմբռնված: Այսօրվա հասկացողությամբ հայկականության ոճային առանձնահատկությունների հիմքը, ինչուս գիտենք, դրվեց Կոմիտաս Վարդապետով: Նա եր, որ հայ երածությունը մաղից անցկացնելով, զատորուեց, բյութեղացրեց եւ օրինաշափական սահմանումներով բռղեց մեզ՝ որպես կտակ: Այդ իսկ դաստառով, մերօյա ստեղծագործությունների հայկականությունն այն չէ, ինչ որ եր նախակոմիտասյան ցըանում: Այն ժամանակ նկատի կին առնվում լեզվի բնագրային, ինչունարանական օրինաշափություննե-

Կոմիտասյան ժառանգությունը սերունդներին փոխանցող կոմպոզիտոր

(Միավոր Պարսմանուկի CD-ի սոբիլ)

Ասորեւ ներկայացվող հոդվածը խտացված է արեւելահայերենի վերածված տարբերակն է հրատարակության խնդրանինով մեզ ուղարկված երկար ուսումնասիրության: Հեղինակը նյույորքարնակ երաժշտագետ Գրիգոր Փիտեմյանն է, որը համարես հոգեւոր երաժշտության ուսումնասիրության բնագավառում ճանաչված անձնավորություն է:

Ծնվել է 1935-ին Ալեքսանդրիայում (Եգիպտոս), որտեղ Պողոսյան ազգային վարժարանում ստացել է իր նախնական կրթությունը: Աղա հայեցի ու ազգային դաստիարակության իր կրօջախն է դարձել Մեծի Տաճարի կաբողիկոսության դուռը վանդալը, որտեղ հմայվելով հայ եկեղեցական երաժշտության վեհությամբ, որում է նվիրվել դրա ուսումնասիրությանը: Այնուհետեւ Բեյրութի դեսական երաժշտական ավարտելով, դասնում է նախ դուռը վանդի ուսուցիչ, առաջ կարողիկոսարանի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ մայր տաճարի երաժշտական 1962-ին Նյու Յորքում հաստավելով՝ կազմում է երկսեռ «Գուսան» երգախումբը, որը տասը տարի շարունակ հմայում է տեղի հայերի հոգիները: Միաժամանակ խորացնում է իր երաժշտագիտական ուսումը՝ ավարտելով նախ Նյու Յորքի հայկական Մաննես երաժշտականոցը, առաջ Հանք բոլեքը, որտեղից ստանում է մագիստրոսի ասիման: 1969-70 թթ. Վարում է Մաննես երաժշտականոցի երգախմբի փոխղեկավարի դաշտոնը: 1970-ին ստանձնում է Նյու Յորքի Ս. Կարդան մայր տաճարի երգախմբի կազմավորման եւ ղեկավարման գործը: Տեղինակ է մի շարք լուրջ ուսումնասիրությունների, որոնք հրատարակվել են «Եզմիածին» եւ «Հասկ» տարբերական տարրերականներում, ինչորեւ նաեւ առանձին գրույկներով: Հիշատակման արժանի են «Հայ Յեղափոխական երգերուն տեղը հայ երաժշտութեան դասմութեան մէջ» եւ «Գրիգոր Նարեկացի. Շարականագի՞՞ր» գործերը: Նա նաեւ հեղինակ է երաժշտական ինժնուրույն հորինումների եւ մշակումների, որոնք կատարվել եւ կատարվում են ինչորեւ Ս. Նահանգներում, այնդես էլ Սիրիայում, Լիբանանում, Եգիպտոսում, Կանադայում եւ Հայաստանում:

Զայնասկավառակին կընկերանա խնամիով
դատրաստված երկլեզվան (հայերեն, անգլերեն)
մի գրույկ, որի երեսին հեղինակի գունավոր լու-
սանկարն է, իսկ ներսում՝ եզերի բնագրերը, ինչ-
դես նաև արվեստագիտուրյան դոկտոր Սվետլա-
նա Սարգսյանի գրած հեղինակի ամփոփ կեն-
սագրականն ու ներկայացված գործերի երած-
տագիտական վերլուծությունը:

Անմիջապես զարդությունը:

Անմիջապես ասեմ, որ ժամանակակից հայ երածէսական մշակույթի սփյուռքյան բեւի իգական սեօի մեջ իր հայեցի տարողությամբ ու գեղարվեսական մակարդակով եթե ոչ միակը, գեր լավագույն ստեղծագործող երածութիւն է ևսն Գարբանաբուլու:

Ծանոթագրութեալ պահանջման մասին օրենքը 1912 թ. դեկտեմբերի 1-ին: Երաժշտությամբ զբաղվել է հինգ տարեկանից մեծ երոց՝ Արմինեի հսկողության ներքո: Դաճախել է բաղադրի Տայան եւ Եսայան Վարժարանները՝ միաժամանակ կատարելագործելով երաժշտական իր ուսումը Ստամբուլի բաղադրատեսական երաժշտանոցում, որն ավարտել է 1939-ին: Ուսուցիչներից Ստեփան Բաբելյանը, Լիկո Ամարը եւ մանավանդ Ֆերդի Շրացերը բարձր գնահատելով նրա բնածին համարությունները համարել են մասնավոր դասերով զարգացնել այդ կարողությունը, ինչի որ դեռ եւս երգաստեղագործության դասարան գոյութեանը ամենալավ է:

բյուն չուներ Ստամբուլում: Այդ աշխատանքը նա իրազորել է Լազար Լեիիի եւ ժան Ռոժե Դյու-կասի դեկավարությամբ:

Տես Գարամանուկի առաջին ստեղծագործությունները եղել են դաշնամուրի կտորներ՝ գրված 1940-ական թթ.: Աղա հորինել է քազմարիվ մենցեր, քազմաձայն խմբերգեր, նվազախմբի ընկերակցությամբ երգչախմբային երկարաւունչ ստեղծագործություններ, որոնց բվում «Ախրամար» եւ «Երգ Պետրոս Դուրյանի» գործերը, ինչպես նաև լարային ֆայյակի հորինումներ, մանկադատանեկան մի օբյեկտ՝ «Վաղուան արուեստագէները» խորագրով, եւ մանկական ու հոգեւոր մի շարժ երգերի մեղեդիների մշակումներ:

րողացել է հաջողությամբ դահղանել ստղածագործությունների հայկականությունը։ Երգչախմբի համար գրված գործերում լավագույնս են օգտագործված մարդկային զանազան ձայների տեսակային եւ հնչերանգային կարելիությունները։ Այլ գործերում երաժշտության ներփին տարածները բազմանվագրաբանային մշակումով եւ ընկերակցությամբ ընդլայնելու միջոցով նրան հաջողվել է ծոխ ու հարուստ հնչողական խորֆ ու գունավորում տալուց բացի, յուրահատուկ դեհատկացնել նվազախմբին եւ այն դարձնել երաժշտական կառուցվածքային ամբողջականության մեկ մասը։

Ստեղծագործողի ծարտարության, հասկացողության եւ խոր աղբումի արդյունք է Սայաթ-Նովայի «Հիս ասում, թե լաց իս էլի» երգի այն ժամանակ եւ հուզաբարախի մշակումը Նահապետ Քուչակի «Պազճեմ զբու լայն ծակաս» երկն ունի ժողովրդական նկարագիր Եկոմիտասյան Շունչ, բոլորովին տարեր, սակայն հայաստանյան հայկականությունից: Ժողովրդական այս նկարագրին հակառակող բաղաբային նկարագրով հորինումներից է «Սիրո աղջիկ» խմբերգը: «Երգ Պետրոս Դուրյանի» երգաւարի ստեղծագործության համար որմես ատաղձ օգտագործելով Կոմիտաս Վարդապետի թե՛ հոգեւոր եւ թե՛ ժողովրդական երգերից դաշտովկներ, տարածության մեջ առաջական դարձնելու համար առաջարկություն է հայության պահպանի համար:

Միջոցառում,
որ նման է
ոլուսազնացության

Գրողներ կան, որ դասմություն են դառնում մնալով գրականության դասմության մեջ։ Մրանք կանչվածներ են, բայց ոչ ընտրյալներ։ Կանչվածները, որ շատ են, ի վերջո, ժամանակ-մաղի անցից ընկնում, կորչում են անդունդի խորենում։ Ընդույները, սակայն, որ ինչ են, ոչ թե ընկնում, այլ բարձրանում են, զնում, միանում, աղբում են իրենց ասողի կյանքով։ Եվ եթե նույնիսկ աստղն է որդես մարմին վերջանա, դարեղար գալիս է ասողի լուսը։ Այնուս որ, մեծերը, որ լուս են կրում, մահ չունեն։ Ժողովրդի կյանքը նույնութեա դայմանավորված է այդ մեծերով։ Տանի որ մեծերն ինքնին ժողովուրուն են ներկայացնում, կյանք են, հավետենության հետ աղերս ունեցող կյանք։ Ահա ասածս մեծերի շարժին է դատկանում «Վարդանանի», «Քաջ Նազարի», «Ավելորդ» դասմակածի, «Դայը» խորհրդածության եւ սրանց բույր ու եղբայր գործերի հեղինակ Դերենիկ Դեմիրճյանը։ Զավախի զավակը, որ ազգ է ու ազգի զավակ, 2002 թ. հունվարի 29-ին դարձավ 125 տարեկան։ Սա՛ սկսած նրա ծննդյան թվից։ Բայց նրա ժամանակը արմատներ ունի դասմության խորենում, Վարդանանց դատեազմի բովում, եւ սաղարթներ ունի, որ ծգվում են վեր կամրջելով ժամանակի միավորներ անցյալը։ Ներկան, աղազան։ Ահա մի գրող, որ ժամանակի մեջ ստեղծել է իր ժամանակը եւ ինքն էլ դարձել բոլոր ժամանակներինը։ Դա նրանից էր, որ նա ոչ թե ժամանակի ունչը եղավ, այլ ժամանակը դարձեց իր ունչը։ Նա գրողի իշխանություն ունենալով, ոչ թե օգսվեց, այլ ծառայեց իր ժողովրդին կերտելով հայոց հոգեկերպարը ուժեղ եւ թույլ կողմերով, լույսով ու սպերով։ Երբ դատեազմի մեջ նաև սակ իր ժողովրդին, դարձավ նրա զինվորը ծեռին գրիչ-զենքը։ Դոգով եղբայրացավ Իսահակյանին, մեկտեղ անցան ժամանակի նեղ դրույ եւ գրեթե մեկտեղ, միեւնույն հոգեկանչով, մեկնեցին երկին։ Երկնից եկածները, իիրավի, երկին են զնում, որդեսզի աղբեն մի նոր կյանքով։ Ազգ-մարմինն էլ, իրոն, իր ազգ-հոգին ունի, որ նույնութեա երկին է։

Ահա այսուես ու այս մասին խոսեցին Ղերենիկ Ղեմիրճյան խոսի Երկրագուները, որ միասնաբար հավաքվել, գնացել էին Երևանի Խաղաղյան դամբեռն, ուր հանգչում է մեծի մարմինը: Միջոցառման հիմնական նախաձեռնողն ու կազմակերպիչն այս անգամ Զավախիր արժանավոր զավակ, հանրագիտարանի գլխավոր խմբագիր, «Զավախիր» հայրենակցական միության նախագահ Յովհաննես Այվազյանն է: Երենց անմիջական մասնակցությունը բերեցին «Դզոր հայրենիք» կուսակցության անդամները, գրոհում Քանաքարանի արթուր Պահապանները, գրողի անունը կրող դուռցի մանկավարժներն ու սաները: Երեսաներն իրենց անմեղ ուրարեռով հնչեցրին Ղերենիկ Ղեմիրճյանի անմահ խոսերը: Միջոցառումը նման է ուխտագնացության:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀՈՎԵԱԹՅ

SIRVART
KARAMANUK

Դանդավոր արվեստագետն իր վառ երեւակայությամբ ու խորաքափանց զգացումներով հորինել է այնորիսի երգեր, որոնք հիրավի մեծարուեն անմահ բանաստեղծին: Իսկ «Ախրամարգործը կանտառայի ղահանջները բավարար ծավալուն երկ է՝ հորինված երգչախմբի, նվազախմբի եւ մեներգիչների համար:

Այս, հոգեկան հարուս աղբումների, ազնի գգացումների, խորը գիտելիքների, ընորհալի տաղանդի, ազգային գիտակցության եւ նվիրում արդյունք է գոհարային երգերի լազերային այծայնասկավառակը: Երբ գիտելիքը, ընորհը եւ տաղանդը միանում են, իննավատահություն ենթանչում արվեստագետին եւ նրան դարձնուանհատականություն: Իսկ Սիրվարդ Գարամանուկ անհատականությանը ցուցաբերված միան գամայն արժանի եւ դատաօք մեծարանք է Յու հաննես Սիրզոյանի նման վաստակաւության գեղավեստական դեկավարի ու փառարանված երկու կոլեկտիվների կատարողական բարձր մակարդակով մեզ հրամցրած հայկականությամբ օծվաայս երաժշտասալիկը:

ԳՐԻՎՈՐ ՓԻՏԵԴՅԱ
ԵՐԱԾԵՑՎԱԳԻՏՈՒՐՅԱՆ ՄԱԳԻՒՏՐՈ
ՆՅՈՒ ՅՈՒ

